

...da občutim v sebi
le eno veličast vesoljstva tihega:
R a s t .

(Srečko Kosovel, Prerojenje)

Delo kot bistvena komponenta človeka

Odločili smo se, da bomo tokrat prečnejši del našega lista posvetili problemu, s katerimi se mora spoprijeti mlad človek, ko dejansko zakoraka v svet. To pomeni, ko si išče prvo zaposlitev.

Če se nam je morda prej vsako delo zdelo nekaj, kar se nas ne tiče, če smo prej gledali na delavsko problematiko z oddaljenim očesom, se nam sedaj tako pojmovanje zaobrbe za 180 stopinj. Šele sedaj občutiš, da je delo, ki je prej imelo morda prizvok nečesa, kar pač moraš storiti, danes v resnici prava redkost, ki jo moraš čuvati, da se ti ne izmuzne iz rok.

Končno so možnosti za zaposlitev v bodočih letih in desetletjih vedno slabše. Mehanizacija in tehnološko napredovanje čedalje bolj izpodriva človeško delo, ki se umika hitrejšemu in cenejšemu delu stroja.

Včasih bi nas zgrabilo, da bi tudi mi reagirali tako kot angleški delavci v prejšnjem stoletju, ki so videli v strojih glavne krivce lastne bede. Bomo tudi mi videli v strojih krivce naše brezposelnosti?

Spet drugi so obtoževali kapitalistični družbeni sistem, ki je temeljil na izkoriščanju delovne sile.

Danes živimo v družbi, ki se ponša z demokratičnim sistemom, ki zagotavlja vsakomur pravico do dela in ga pri tem tudi ustrezno ščiti. O dejanskem uresničevanju teh postavk so si mnega deljena. Vsekakor ostaja dejstvo, da se družba ne bo odpovedala napredku le za to, da bi zagotovila delo vsem. Zato bo nujno, da se bomo sami prilagajali družbenim zahtevam in iskali nove smeri in nova pota. Nove situacije zahtevajo od nas večje prožnosti, sposobnosti, da iz enega strokovnega poročja prehajaj v drugega. Edino z veliko mero prilagodljive prožnosti bomo lahko vsaj delno reševali naš dnevni problem v začaranem krogu brezposelnosti in napredka.

Prve zaposlitve - težko rešljivi problem

Da bi si ustvarili nekoliko jasnejšo podobo o težavah, ki jih srečujejo mladi pri iskanju dela, smo intervjuvali nekatere znance in tudi ljudi, ki smo jih slučajno srečali. Vprašanje se je nasplošno glasilo: »Kako si se znašel pri iskanju zaposlitve?«. Odgovori so različni, nakazujejo pa vrsto vprašanj, ki so značilna za krizo, ki je vsesplošno zajela delovni trg. Tako so nam odgovorili anketiranci:

GIULIANO: Ko sem končal nižjo srednjo šolo, sem se vpisal na trgovsko. Toda učenje mi ni in ni šlo. Nisem se učil in sem padel. Zato sem se odločil in pustil šolo. Vpisal sem se na enoletni tečaj tiskarja-litografa na Opčinah. Tečaj sem uspešno opravil in sama šola mi je preskrbela delovno mesto v neki tiskarni v mestu. Tu sem delal skoraj eno leto. Delo mi je ugajalo, plača je popolnoma zadostovala mojim željam, bil sem popolnoma v redu z zavarovanjem itd., toda kriza na tiskarskem področju je povzročila pomanjkanje dela. Podjetje me je zato odpustilo, ker še nisem opravil vojaščine; čeprav sem iskal, nisem dobil nobenega trajnejšega dela. Tako da sedaj čakam na vpoklic, potem pa bomo videli, kaj bo, saj je znano, da je tiskarsko področje eno tistih, ki jih je najbolj prizadela kriza dela.

ROBI: Šola me ni nikoli veselila, med tem ko me je vedno veselilo tehnično delo. Spominjam se, kako sem sanjal, da bi postal mehanik; delo pri avtomobilu, to je bilo zame. Iskal sem in iskal, da bi me kje kdo vzel za vajenca, toda nisem imel sreče. Vmes sem kaj malega kje delal, tako dnevno, za en črn in en bel, toda to ni bilo zame. Nekdo mi je povedal za neko podjetje, ki dela in postavlja aluminijasta okna, vrata itd. Postal sem »mehanic aluminijastih izdelkov« in strugar. Na začetku me to delo ni preveč veselilo. Toda po treh letih dela sem postal precej več. Naučil sem se majhnih trikov in skrivnosti poklica in tako sem to svojo dejavnost vzljubil. Zdaj sem pri vojakih, ko končam to leto, mislim, da bom poskusil najprej nekaj let delati pri kakem obrtniku, potem pa bi se rad osamosvojil.

Dela ne manjka in mislim, da bo v bodoče posel še vedno cvetel.

PETER: Po srednji šoli sem se vpisal na šolo za zobotehnike. To mi je svetoval psihološki test na srednji šoli... Torej, vpisal sem se, toda pouk me ni niti najmanj zanimal. Kregal sem se s profesorji, delal »škandal«, z eno besedo, bil sem slab dijak. Seveda sem padel in tako sem se odločil, da grem delat. Veselilo bi me mizarsko delo in zato sem spraševal pri raznih mojstrih, če bi me vzeli za vajenca. Skoraj vsi so me odklonili, ker bi morali zame plačevati prevelike socialne dajatve, »contribute«, ki jih vajenec s svojim delom in glede na plačo, ki bi jo po sindikalnih pravilih moral prejemati, težko odtehtal. Tako so me skoraj vsi odklonili. Po skoraj enem letu iskanja me je sprejel za vajenca neki starejši mojster. Toda nisem imel sreče. Z njim sem delal v rednem delovnem razmerju, kot se reče, skoraj eno leto, potem pa je ta moj gospodar nenadoma umrl in jaz sem se znašel na cesti. Poklica sploh nisem obvladal, poskusil sem spet nekoliko iskati, toda ker nisem še opravil vojaščine, me ni nihče sprejel. Tako sem sprejel ponudbo nekega Istrana, postal sem »malar«, pleskar. Plača je sicer še kar dobra, dobim več kot 120.000 lir na teden, toda nisem zavarovan in praktično delam na črno. To je neprijetna stvar in tako sem vedno nekeje zaskrbljen, ko delam. Toda še dobro, da sem to delo dobil. Zdaj bom šel kmalu k vojakom. Ko končam, se mislim nekeje bolj redno zaposliti, tudi kot pleskar, po nekaj letih pa bi se rad postavil na svoje noge, hiš ne bo zmanjkalo in dober pleskar bo imel gotovo delo.

MARKO: Ne govori mi o delu! Že dve leti iščem kakšno primernejšo delo, opravil sem triletno mehansko-tehnično smer strokovne šole, toda dela, ki sem se ga izučil v šoli, ne morem dobiti. Kriza je vsesplošna in zato delodajalci ne sprejemajo mladih delovnih moči. Zaenkrat pomagam očetu v trgovini in čakam, da grem k vojakom, potem bomo videli.

(Dalje na naslednji strani)

Kriza dela, novi poklici, neustrezne šole in mladi ljudje

Ni dolgo od tega, kar smo pred neko trgovino videli situacijo, ki je v teh zadnjih časih značilna za naše mesto. Skupina kakih 50 deklet se je odzvala oglasu v italijanskem dnevniku, ki je iskal prodajalko. Ne vem, kako se je zaključila stvar, toda pogled na to skupino mladih deklet, med njimi je bilo tudi nekaj fantov, je bil značilen za obdobje, ki ga živimo.

V Trstu, vsej deželi in tudi državi je problem mladinske zaposlitve zelo pereč. Če vprašamo za informacije na Uradu za delo nam lahko postrežejo z zelo zaskrbljivimi podatki. Vsekakor pa je nedvomno res, da Trst vsaj kratkoročno ne bo poznal ponovnega razcveta trgovine in terciarnega sektorja sploh, ki je doslej zaposloval veliko delovne sile. Poleg vsega je tudi kriza industrije že tako pereča, da je iskanje dela v industriji skorajda brezuspešno.

Po podatkih, ki jih prinašajo razni časopisi, bo brezposelnost eden največjih problemov osemdesetih let. Čeprav se je v lanskem letu nekoliko izboljšalo ekonomsko stanje v državi in se je brezposelnost zmanjšala za 2%, je ta izboljšava le navidezna, saj ta odstotek vključuje tudi ljudi, ki so v dopolnilni blagajni in zato ne odgovarja popolni podobi krize dela. V naslednjih dveh desetletjih bo zato še vedno raslo število brezposelnih, predvsem mladih in žensk.

Razloge je treba iskati v pravi revoluciji produkcijskega sveta, ki je nastopila po petrolejski krizi leta 1973. Od takrat se je bistveno spremenil gospo-

darski ustroj industrializiranih držav in seveda tudi ostalih. Demografski podatki nam potrjujejo, da je prav v teh letih naraslo število ljudi, ki prvič stopajo na delovni trg. V letu 1980-1981 se je pojavilo na italijanskem delovnem trgu kar 297 tisoč novih delovnih moči, od teh kar 215 tisoč ni dobilo dela. Brezposelnost je tako zrasla za celih 13%, to pa je ogromno. Diploma višje srednje šole ali univerze ni več porok za možno zaposlitev, tako da so v lanskem letu kar 40% mladih brez dela sestavljali ljudje, ki so zaključili univerzitetne študije. Po drugi strani pa je po vsem svetu zraslo število šolanih ljudi, mladih, ki zaključijo najrazličnejše šole, tudi poklicne in strokovne, kar pa ne nudi zadovoljivih garancij za delo. Navadno mora diplomiranec čakati daljše obdobje, da dobi delo. Pred pravim vstopom v svet dela pa je navadno potreben še krajši ali daljši čas za strokovno usposobljenje. Poleg tega se navadno zgodi, da človek sprejme zaposlitev, za katero se ni izučil. Nekaj prednosti imajo visoko specializirani tehniki, medtem ko splošnejša diploma včasih sploh ni zadosten pogoj za zaposlitev. Poleg študijske usposobljenosti pa igra velikokrat važno vlogo tudi posameznikova spretnost in prilagodljivost in tudi poznanja. Če govorimo o ljudeh, ki vstopajo v svet dela z univerzitetno izobrazbo, imajo po vseh podatkih največ možnosti ljudje z znanstveno diplomom. Navadno se ti študentje zaposlijo v enem letu. Na prvem mestu dobimo tako elektronske inženirje, sledijo živinozdravniki in agronomi. Pre-

cej možnosti, predvsem na področju javne uprave, imajo diplomiranci juridičnih in političnih ved. Po podatkih, ki jih objavljajo italijanski statistični uradi, je stanje na severu nedvomno boljše kot na jugu, obenem pa je tudi značilno, da se ženske težje zaposlijo kot moški. Konkretno pa najlažje dobijo delo naslednji »profesionalci«: industrijski inženirji, elektronski inženirji, diplomirani tehniki v informatiki, sodniki in advokati, diplomiranci ekonomskih ved, kot so izvedenci v bančništvu in zavarovalnicah, izvedenci za osebje, izvedenci marketinga in diplomirani turistični operaterji. Kljub težavam imajo tudi zdravniki dobre možnosti, po ustreznih specializaciji, da se dobro zaposlijo. Če govorimo o študentih je značilno, da je v zadnjih letih zraslo število študentov, ki so obenem kje zaposleni, tako da so tudi med študijem vključeni v svet dela.

Ves industrializirani svet doživlja v zadnjih letih velike notranje spremembe, ena teh sprememb, ki vpliva tudi na družbo, je sprememba produkcijskega sistema. Tako bo po besedah ameriškega ekonomista Druckerja, na koncu stoletja v ZDA, v industriji in kmetijstvu zaposlenih samo 15% delovnega prebivalstva. Predvsem kmetijstvo bo v naslednjih letih vedno bolj racionalizirano in mehanizirano, tako da ne bo potrebno več veliko delovne sile. Kot opažamo že danes, razni roboti prevzemajo mesto v številnih sodobnih tovarnah, predvsem glede čisto mehanskih del, ki so doslej zahtevali veliko delovne moči. Jasno je, da to zmanjša

Prve zaposlitve - težko rešljivi problem

FLAVIO: Čeprav imam samo 18 let, moram reči, da sem poprijel že za marsikatero delo. Ko sem končal srednjo šolo sem na jesen začel delati pri manjšem gradbenem podjetju. V glavnem sem pomagal in delal kot inštalater, vmes pa sem seveda bil za delavca, »malovarja«, postavljal sem ploščice, tudi parketer sem bil, toda v glavnem sem opravljal inštalaterska dela. Fo skoraj dveh letih tega dela je podjetje, pri katerem sem delal, zašlo v krizo. Cela in in ni bilo. Tako sem po nekaj mesecih dobesednega brezdelja bil odpušen, še isti teden sem šel k podjetju Agemar, to je ladjarska firma, in se ponudil za mornariškega vajenca. Takoj so me sprejeli. In za sedem mesecev sem plul po Sredozemlju, šli pa smo tudi v Ameriko, od tam v Brazil in še do Afrike; ko sem se vrnil domov

sem vedel, da bom moral v kratkem k vojakom in tako sploh nisem iskal druge zaposlitve. Zdaj, kot veš mi manjka še »malo«. Ko končam to življenje, bom verjetno spet poskusil kot mornar. Pravzaprav ne vem, bomo videli.

Ta pogled v svet mladinske zaposlitve nam pokaže, čeprav gre samo za nekaj primerov, vrsto problemov, ki so značilni za to vprašanje. Značilno je recimo, da mlad človek poskusi z višjo srednjo šolo, če vidi, da mu ne gre, navadno pusti študij in si poišče delo. Drugi pojav, ki velja predvsem za fante, je problem vojaškega roka. Malokdo namreč dobi delo, če nima urejene te državljske obveznosti. To je tudi problem za tiste, ki so do služenja vojakov bili redno zaposleni. Danes sicer obstaja zakon, ki delodajalcem naroča

ponovni sprejem v delovno razmerje tistega, ki je pred vojaškim rokom delal pri podjetju, toda ta postava ni vedno spoštovana. Značilno je tudi, da če hoče kdo delati, mora kdaj sprejeti status nezavarovanega delavca, kar nedvomno ni najboljša.

Pogledali smo torej za trenutek na delovni trg, ki je sicer nedvomno v krizi. Nekateri poklici izgubljajo na pomen, več možnosti pa imajo drugi. Spreminja se torej nekje način življenja in seveda tudi dela. Ta kratka anketa nam služi predvsem za to, da si ustvarimo nekoliko jasnejšo sliko o problemih, ki jih prinaša vključitev v proizvodnjski svet mladega človeka, ki hoče sicer delati, a ga cela vrsta okoliščin ovira, da bi zadovoljivo rešil ta problem.

M. T.

Ljubezen v moji varianti

proizvajalne stroške, izboljša proizvodnjo, reši številne probleme, med drugim tudi lahko frustriranost določenih poklicev in delavcev, ki so vse življenje opravljali samo en gib pri svojem delu, po drugi strani pa pomeni odpust tisoč in tisoč delavcev, ki se tako znajdejo v situaciji, da so brez dela in nimajo veliko drugih možnosti, da bi se drugje zaposlili.

Vsa industrija, vse tovarne se spreminjajo v smislu večje vključitve elektronskih strojev, ki bodo nedvomno zmanjšali potrebe delovne moči, po drugi strani pa bodo odprli nove možnosti za zaposlitev elektronskih operaterjev in tehnikov. Pravi »boom« se napoveduje na področju telekomunikacij. Informatika bo namreč začela vstopati na najrazličnejša področja življenja, kar bo seveda zmanjšalo povpraševanje po določenih poklicih tudi v terciarnem sektorju, tako bo upadlo povpraševanje po tehničnih risarjih, tipkarjih ali tipkaričah, stenografih, poštarjih, arhivistih, itd., več možnosti pa bodo imeli operaterji novih uradniških strojev, blagajničarji, trgovski operaterji in ljudje, ki se ukvarjajo s prodajnimi mehanizmi, visoko usposobljeni uradniki, strokovno usposobljeni operaterji na turističnem in gostinskem področju in seveda razni bolničarji in drugo pomožno zdravniško osebje. Med poklici, ki imajo še vedno svojo prihodnost, so inštalaterji, inštalaterji električnih naprav in tehniki elektronskih naprav, zagotavlje no delo imajo šoferji avtobusov in težjih tovornjakov, strojevodje in mehaniki (izvzeti so mehaniki za avtomobile), veliko možnosti imajo nasploh delavci, ki so zaposleni na področju prehrabnih uslug in tudi javne varnosti, kot so policija ali gasilci. Že danes pa je občutena kriza za tiskarje, inštalaterje telefonskih vodov, delavcev na tekstilnem področju, pleskarje, ljudi, ki so zaposleni na področju gradbeništva, kmetijstva, ladjedelništva in pomorskega prometa. Malo možnosti nudi tudi zaposlitev v drugih železarskih strokah, ki jil danes vedno bolj nadomeščajo drugi izdelki.

V prihodnosti, vsaj tako napovedujejo statistike, se bodo povečale možnosti za zaposlitev na terciarnem področju. V zelo kratkem času pa se bo spremenil ves proizvodni sistem. To pa bo lahko zahtevalo stanje, da bodo ljudje morali v kratkem obdobju dveh desetletij nekajkrat spremeniti strokovno usposobljenost in svoj poklic. Te napovedi nam zato svetujejo, da pri iskanju zaposlitve skušamo imeti nekaj več domišljije kot doslej. Seveda se bo nujno spremenil tudi učni sistem, ki bo moral nujno začeti pripravljati ljudi na nove delovne sisteme. Seznanjenje z informatiko, kompjuterji in podobnimi elektronskimi napravami, bo postala nujnost, mimo katere ne bomo mogli in zato je hvalevredno, da že danes tudi naša slovenska šola pripravlja in nudi možnosti za tečaje na tem področju.

M. T.

Ljubezen je zame nekaj popolnega, nekaj najvišjega, večnega, vsemočnega. Ves objektivni svet izhaja iz Ljubezni. Tako človek. Pomisli na človeka! Če se bori za ljubezen, je srečen; če se bori za čimvečji uspeh, da se čimveč okoristi, je njegova sreča omejena. Kajti materialnost zadošča materialnim potrebam, ne pa duševnim. Materija je namreč zapostavljena duhu, ker je vezana na čas in prostor. Duševnost pa izpopolnjuje srečo, ker je predpostavljena materiji in ni omejena v času in prostoru. Na duhovni ravni doseže človek čisto srečo in se sam odtrga materiji, oz. preide - prestopi objektivno stvarnost časa in prostora in preide v neomejenost. To je dokaz človekovega izvora iz Ljubezni. Sreča je posledica Ljubezni.

Sklepam, da ti ni jasno, kaj sem mislila. Sam pomisli; kdaj si srečen? Ko prejmeš bogato darilo ali ko daruješ?

Ugotovil si, da te bolj osrečuje darovati kot prejemati. Pomisli, veliko bolj te osreči dejanje, ki ga storiš bližnjemu iz ljubezni. Sama to vem. Ko pomagam, se darujem in to iz Ljubezni. Darovanje me osreči. Sreča izvira iz dejanja ljubezni, ker vse izhaja iz Ljubezni.

Sedaj ti je jasno. Če hočeš biti srečen, moraš ljubiti. Ker izhajaš iz Ljubezni, lahko ljubiš in osrečuješ sebe in druge. Ljubezen je torej največja, začetek vsega. Če ne ljubiš, ko sovražiš druge, ker ne daješ, ker ne ljubiš, nisi srečen. Nočeš namreč sprejemati Resnice, da si iz Ljubezni in zato ljubiš in si zato srečen. Ko hočeš zatajiti Ljubezen, moraš zatajiti svoj izvor in ne ljubiš. Ker ne ljubiš, nisi srečen. Torej se sam odpoveš sreči. To je protislovje, kajti vsakdo stremi k sreči. Mnogi jo iščejo v materialnosti, v materialnem zadoščenju. A ta ne zadošča njihovemu stremljenju.

Rekla sem, da je pred materijo duh, ki edini spozna čisto srečo. A,

če duhu nočeš slediti, se odpoveš popolnosti sreče, ki se izvršuje v Ljubezni.

Zdaj veš, kakšna je Ljubezen v moji varianti. Moja Ljubezen je neskončna in večna; iz nje izhaja vse, kar obstaja. In tudi kar nastaja, nastaja iz Ljubezni, in tisto, kar že obstaja in iz katerega nastaja novo, je iz Ljubezni, ker stvaritelj je Ljubezen.

ALENKA

* * *

ŽALJIV TON LISTA »DIFESA ADRIATICA«

»Difesa adriatica«, list istrskih dalmatinskih in reških beguncev, priobčujе v številki z dne 10. marca 1984 daljši članek izpod peresa Fulvija Mianija, v katerem se pisec v strupenem tonu znaša nad Slovensko Zamejsko Skavtsko Organizacijo in italijansko AGESCI zaradi skupne pobude, o kateri smo obširno poročali v prejšnji številki. Miani trdi, da je SZSO nekakšna longa manus »jugoslovanskega imperializma«. Pod njenim okriljem naj bi delovali največji slovenski šovinisti, med katerimi je tudi Jože Pirjevec, »ponarejevalec« zgodovine teh krajev. Skupna pobuda SZSO in AGESCI pa naj bi bila »klerikalna provokacija zabeljena z nepristnim skavtizmom«. Seveda je vsak komentar odveč.

T. S.

ŠE ENA NOVICA

V začetku meseca marca je bil v Gorici idejno politični seminar, ki ga je priredila goriška Mladinska sekcija Slovenske skupnosti. Predavatelji so podali več referatov, na dan je prišla marsikatera misel, ki bi gotovo zanimala vsakogar, ki mu je pri srcu naša slovenska stvarnost v zamejstvu in ki je aktiven na političnem področju. Informacije in nove ideje so nam mladim dobrodošle, zato bomo o seminarju izčrpno poročali v naslednji številki Rasti.

RAST, mladinska priloga Mladike 4-84. Pripravlja uredniški odbor mladih. Tick Graphart, Trst, april 1984. To številko je uredila Bruna Ciani.

LETO 1985 - EVROPSKO LETO GLASBE

Zanimiva revija Glasbena Mladina je v letošnjih številkah že večkrat poročala, da bo prihodnje leto proglašeno za »Evropsko leto glasbe«. Pobudo je sprožil evropski parlament, sprejel pa jo je evropski svet, tako da bodo pri njej sodelovale tudi nekatere države nečlanice EGS, kot recimo Jugoslavija. To bo priložnost za jubilejne proslave ob tristoletnici Bachovega, Händlovega in Scarlattijevega rojstva, obenem pa naj bi se vsa Evropa znova zavedala pomena glasbe v sodobnem svetu in v sodobni družbi. Glavni cilji te akcije bodo naslednji: 1. Zaščita, uporaba in bogatenje skupne glasbene dediščine. 2. Popularizacija glasbe sploh. 3. Večji poudarek glasbeni izobrazbi in glasbeni vzgoji na vseh ravneh. Tudi v Jugoslaviji in Sloveniji so že stekle priprave za uresničitev te pomembne pobude. Še posebej so si Slovenci zadali nalogo, da bi omogočili, da bo leto glasbe steklo ne samo v središčih (kjer je glasbenih prirediteljev itak na pretek) ampak tudi tam, kjer so te pobude danes redke, ali jih sploh ni. Posebno vprašanje je seveda, kaj bo Evropsko leto glasbe prineslo Glasbeni mladini.* Darja Freljih v posebnem članku (GM, 28.2.1984, št. 5) razmišlja o tem in ugotavlja, da GM sama ne more dograjevati tisto, česar zaradi neugodnih pogojev ne daje splošno šolstvo. Zato nadaljuje: »Naredili bomo, kolikor se v dani situaciji pač da narediti. Opozorili bomo nase s prireditvami, ki smo jih začrtali kot Teden Glasbene Mladine od 17. do 24. maja 1985. V Cankarjevem domu in še drugod bomo prikazali nekatere oblike programske dejavnosti — od že uveljavljenih javnih prirediteljev (...) do tistih, ki se odvijajo le interno po šolah. Radi bi čimveč mladih privabili na ogled glasbenih in baletnih filmov, omogočili predstavitev mladih skladateljev, zlasti v okviru Dneva GM pa naj bi glasbeni mladinci iz naših občinskih društev prikazali lastno glasbeno ustvarjanje.« (...)

Upajmo, da se bomo tudi v Trstu in Gorici uspešno vključili v to zanimivo in koristno pobudo, ki naj bi prinesla nekaj ognja in svežine v tržaško vse preveč zarjavelo glasbeno stvarnost.

Po Glasbeni Mladini
priredil T. S.

* GM = Organizacija mladih glasbenikov na mednarodni ravni.

Zbornik ob 60-letnici Kluba slovenskih študentov na Dunaju

Klub slovenskih študentov in študentk na Dunaju je ob svoji 60-letnici izdal publikacijo — zbornik z ducatom esejev in misli o zgodovini, nalogah, delovanju in problemih kluba, kar se staplja s splošno problematiko in kulturnim bojem koroških Slovencev.

Klub je pognal svoje korenine že v dvajsetih letih, sila težkem obdobju, ko je bila njegova glavna naloga, da ohrani in izpopolni jezik in slovensko kulturno izročilo. V skupni stiski je Slovenec v tistih letih nastopal nadstrankarsko, kar je še danes značilnost in vrednost skupine, ki nastopa v klubu.

O nadstrankarstvu razpravlja nato Flori Wieser. Ugotavlja, da nadstrankarstvo ni le prazna beseda in je vredno poudarka predvsem zato, ker v svoji nepristranskosti vključuje različno misleče Slovence, ki jih družijo enotni nastop v smeri narodne obrambe.

Kristijan Ogris razpravlja o internih problemih, ki onemogočajo učinkovitejši nastop v avstrijski javnosti, medtem ko tajnik Kluba slovenskih občinskih odbornikov Borut Sommeregger razmišlja o Legitimaciji, transparentci in kontroli v narodni politiki in zaključuje s sklepno mislijo o kulturni in politični identiteti, ko ti nastopata skupaj v okviru boja za narodnostne pravice.

O vprašanju **Integracija ali geto?** — **Koroški Slovenci in avstrijska družba** razmišljata predsednik Kluba Janko Zerzer in odbornik Kluba Joža Messner.

Kulturni boj je tema študenta prava Janija Oswalda in tajnika Kluba Ludvika Drumla — razlaga, kako je z obeležjem kulturnega dela na Koroškem.

Pozornost zasluži prispevek bivšega predsednika Kluba, ravnatelja Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu in glavnega urednika Celovškega Zvona Reginalda Vospernika — **Pomen manjšinskega šolstva za kulturno rast koroških Slovencev**. V preprostem slogu in jeziku Vospernik razlaga težave in hotenja slovenskega kulturno prosvetnega dela na Koroškem.

O narodni solidarnosti je svoje misli priobčil bivši predsednik Kluba Feliks Bister, z nekaj mislimi o Klubu pa je zaključil Richard Grilc, sedanji podpredsednik Kluba.

Kar priča o kulturni ustvarjalnosti koroških študentov naše krvi, so še pe-

smi, objavljene na zadnjih straneh zbornika. Na žalost pa ugotavljamo, kako je tudi mednje proniknila neslanost in nepomenskost modernih strukturalističnih besedil: igračkanje z besedami, katerih edina vrednost je ta, da so slovenske.

E. S.

* * *

Radioamaterstvo in CB

S popularizacijo elektronskih ved se širi tudi zanimanje za vse, kar je z elektrono tesno povezano. Zadnje čase smo pričali pravemu »boomu« kompju-terjev, ki postajajo vedno bolj ključna komponenta našega življenja. Kompju-terja si pa zaenkrat ne moremo še vsi privoščiti, nasprotno pa si lahko že marsikdo priskrbi manjši radioaparati, s katerim oddaja in sprejema sporočila preko radijskih valov. Da bi o tem zvedeli še kaj, smo se pogovarjali s slovenskim CB-ujem Frankom Košuto.

Odg.: Najprej bi rad razlikoval pojem CB od radioamaterjev. Sam se prištevam med t.i. CB. Ti dve kratici sta angleški besedi — City Band —, kar bi po naše pomenilo »mestna vez«. Tako imenujemo frekvenco, ki se najbolje prilaga krajšim razdaljam (100 km) in sicer od 26,8 do 27,2 Mhz, za katere niso potrebni ojačevalci, ker gre tu za direkten prenos in sprejem sporočila. Radioamaterji oddajajo na frekvenci 144 Mhz, to pomeni, da sporočajo na velike razdalje (repetitorjev). Naj pri tem dodam še, da si mora vsakdo, ki se želi ukvarjati s CB, priskrbeti za to odobreni radioaparati z 21 kanali. Tak radioaparati ne moti televizije in radia. Poleg tega je treba še priložiti prošnjo na poštini urad, na kvesturi pa je treba plačati letno takso — približno 15.000 lir. Radioamaterji pa morajo imeti še posebno dovoljenje in dokazati nekaj znanja s področja elektronike. Poleg tega je potrebna še antena, ki jo je treba uravnati na enote Ros. To pomeni, da mora biti urejena glede na procent odbitih valov, ker se aparat drugače pokvari.

Vpr.: CB-jevci in radioamaterji imate tudi svoj kodeks ...

Odg.: »Da, vsakdo si izbere svoj vzdevek, posebno formulo uporabljamo že pri vzpostavitvi zveze. Break pomeni recimo vstop, Roger pa sprejem signala, 7351 lep pozdrav itd.

Vpr.: Od kod tvoje zanimanje za CB?

Odg.: Čisto po naključju mi je sosed podaril radioaparati, začel sem navezovati stike s prijatelji. Najbolj mi je všeč direktni pogovor z različnimi ljudmi. Pogovarjam se z ljudmi iz Trsta, Ancone in Reke. Najbolj pa se poznamo med slovenskimi CB-jevci s Krana.

(nadaljuje se prihodnjic)